

بسمه تعالی

جمهوری اسلامی ایران
معاون برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رئیس‌جمهور

شماره: ۱۰۰/۶۵۶۶۳	بخشنامه به دستگاه‌های اجرایی، مهندسان مشاور و پیمانکاران
تاریخ: ۱۳۹۱/۰۸/۱۴	
موضوع: دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله‌ای و دومرحله‌ای	

براساس نظام فنی و اجرایی کشور (مصوبه شماره ۴۲۳۳۹/ت/۳۳۴۹۷ هـ.خ، مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۰ هیأت محترم وزیران) و به استناد بند «ت» ماده ۳۰ آیین نامه اجرایی نظام مستندسازی و اطلاع رسانی مناقصات (مصوبه شماره ۱۰۸۹۷۲/ت/۳۳۲۹۶ هـ.خ مورخ ۱۳۸۵/۹/۵ هیأت محترم وزیران)، به پیوست «دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله‌ای و دومرحله‌ای» به منظور اعمال رویه واحد، زمینه‌سازی بسط و گسترش رقابت صحیح‌تر، اجرای بندهای «الف» و «ز» ماده (۲) قانون برگزاری مناقصات و همچنین پایش و بررسی پیشنهادهای قیمت پیمانکاران، در ارتباط با ماده (۲۰) قانون برگزاری مناقصات، در شش صفحه دستورالعمل و سه صفحه پیوست آن، برای مناقصات حوزه کارهای پیمانکاری ابلاغ می‌شود.

این دستورالعمل در اسناد مناقصه درج و منتشر می‌شود. عدم استفاده از این دستورالعمل در محدوده کاربرد این بخشنامه، صرفاً مشروط به استفاده از دستورالعمل جایگزین است که تناسب بیشتری با وضعیت دستگاه مناقصه‌گزار و موضوع مناقصه داشته و پیش از آن به تأیید معاونت برنامه‌ریزی و نظارت راهبردی رییس‌جمهور رسیده باشد.

با ابلاغ این بخشنامه، بخشنامه شماره ۱۰۰/۸۷۰۰۳ مورخ ۱۳۸۸/۹/۱۶ لغو می‌شود.

بهرروز مرادی

صفحه ۱ از ۶	دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای
بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴	
<p>۱- کلیات</p> <p>۱-۱. این دستورالعمل برای تعیین دامنه قیمت‌های پیشنهادی متناسب در ارتباط با بندهای «الف» و «ز» ماده (۲) قانون برگزاری مناقصات تهیه شده است.</p> <p>۲- محدوده کاربرد</p> <p>۲-۱. این دستورالعمل در مناقصات یک مرحله‌ای و دو مرحله‌ای با برآورد^۱ بیش از ۱۰ برابر نصاب معاملات متوسط، برای ارزیابی مالی قیمت‌های پیشنهادی در کارهای پیمانکاری حوزه نظام فنی اجرائی کشور (مصوبه شماره ۴۲۳۳۹/ت/۳۳۴۹۷ هـ، مورخ ۱۳۸۵/۴/۲۰ هیأت محترم وزیران)، استفاده می‌شود. استفاده از این دستورالعمل در سایر مناقصه‌ها (در صورت عدم وجود دستورالعمل در آن حوزه) به تشخیص دستگاه مناقصه‌گزار است.</p> <p>۳- تعاریف</p> <p>۳-۱. مناسب‌ترین قیمت پیشنهادی: پیشنهادی است که در آن سه عامل قیمت، کیفیت و زمان به صورت توأم و در حالت بهینه در نظر گرفته شده باشد، به نحوی که آن پیشنهاد حداقل الزامات هر یک از سه مولفه را به صورت منفرد و سرجمع محقق کند.</p> <p>۳-۲. دامنه قیمت‌های متناسب: محدوده‌ای از قیمت‌های پیشنهادی مناقصه‌گران است که در آن، مناقصه‌گر با قیمت پیشنهادی ارائه شده، ضمن عدم تحمیل هزینه غیرمتعارف بر دستگاه مناقصه‌گزار، با تامین حداقل الزامات کیفیت، زمان و هزینه، توانایی انجام موضوع مناقصه را داشته باشد.</p> <p>۳-۳. برآورد اجرای کار (P_b): مبلغی است که توسط دستگاه مناقصه‌گزار براساس دستورالعمل‌های مربوط تهیه می‌شود و در صورت مصلحت در قالب اسناد مناقصه در اختیار مناقصه‌گران قرار می‌گیرد. در مواردی که فهرست بهای پایه وجود دارد، برآورد طبق فهرست یاد شده انجام می‌شود.</p>	

^۱ برآورد اجرای کار

صفحه ۲ از ۶	دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله‌ای و دومرحله‌ای
بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴	
<p>۳-۴. برآورد به هنگام (P_0): مبلغ به روز شده اجرای کار با لحاظ عوامل موثری مانند هزینه‌های بالاسری و تغییرات قیمت از زمان مبنای برآورد اجرای کار تا زمان ارائه پیشنهاد پیمانکار (در قراردادهای مشمول تعدیل) می‌باشد که توسط دستگاه مناقصه‌گزار به روش زیر حساب می‌شود:</p> $P_0 = P_b \times \alpha \times \beta \times \gamma$ <p>که در آن α و β و γ به شرح زیر تعیین می‌شود:</p> <p>α برابر است با هزینه‌های بالاسری پروژه و در صورتی که در برآورد اجرای کار هزینه‌های بالاسری لحاظ شده باشد مقدار آن برابر ۱ و در غیر اینصورت $1/30$ برای آن منظور می‌شود.</p> <p>β ضریب بهنگام سازی تا زمان ارائه پیشنهاد قیمت بوده و برابر است با:</p> $\beta = \frac{1}{I_4} \times [(I_1 + I_2 + I_3)/3 + (I_1 - I_3)/2 + 0.5 \times (I_1 - I_3) \times T_1]$ <p>که در آن:</p> <p>I_1: آخرین شاخص تعدیل رشته‌ای ابلاغ شده</p> <p>I_2: شاخص تعدیل رشته‌ای ابلاغ شده یک سال قبل از دوره مربوط به شاخص I_1</p> <p>I_3: شاخص تعدیل رشته‌ای ابلاغ شده دو سال قبل از دوره مربوط به شاخص I_1</p> <p>I_4: شاخص تعدیل رشته‌ای فهرست بهای مبنای برآورد اجرای کار</p> <p>T_1: مدت زمان مابین آخرین دوره‌ای که شاخص تعدیل مربوط به آن ابلاغ شده تا آخرین روز پیشنهاد قیمت پیمانکار بر حسب سال</p> <p>γ ضریب پیش‌بینی تغییر قیمت در دوره انجام کار و برای قراردادهای فاقد تعدیل است لذا اگر پرداخت هزینه تعدیل در اسناد مناقصه اعلام شود مقدار آن ۱ منظور می‌شود. برای کارهای فاقد تعدیل مقدار آن براساس پیش‌بینی تغییرات قیمت از تاریخ برگزاری مناقصه تا مرکز ثقل دوره انجام کار موضوع مناقصه، توسط دستگاه برآورد کننده تعیین می‌شود. برای تعیین مقدار γ از رابطه زیر نیز می‌توان استفاده کرد:</p>	

$$\gamma = \frac{1}{I_4} \times [(I_1 + I_2 + I_3) / 3 + (I_1 - I_3) / 2 + 0.5 \times (I_1 - I_3) \times (T_1 + 0.5 \times T_2)] \times \frac{1}{\beta}$$

برای تعیین I_1 و I_2 و I_3 و I_4 و β مطابق آنچه که قبلاً توضیح داده شده، عمل می‌شود.

T_2 برابر است با مدت زمان اعلام شده برای انجام کار، بر حسب سال

تبصره ۱: اگر در برآورد اجرای کار، از چندین رشته فهرست بها، استفاده شده باشد، برآورد به هنگام اجرای کار از حاصل جمع برآورد به هنگام هر رشته به دست می‌آید.

تبصره ۲: برآورد به هنگام اجرای کار که توسط دستگاه اجرایی تعیین شده است قبل از بازگشایی پاکتهای مالی، اعلام می‌شود.

۳-۵. میزان اهمیت مناقصه: تابع برآورد اجرای کار، حساسیت و پیچیدگی پروژه، ارتباط آن با پروژه‌های دیگر و نیز خسارت ناشی از نرسیدن به اهداف پروژه در زمان پیش بینی شده برای شروع و دوره بهره‌برداری است که توسط دستگاه مناقصه‌گزار تعیین و در اسناد مناقصه اعلام می‌شود.

در غیر اینصورت با توجه به محدوده‌های زیر میزان اهمیت مناقصه تعیین می‌شود:

۳-۵-۱. مناقصه با اهمیت متوسط: مناقصه‌های با مبلغ برآورد (P_b) تا یکصد برابر سقف نصاب معاملات متوسط

۳-۵-۲. مناقصه با اهمیت زیاد: مناقصه‌های با مبلغ برآورد (P_b) از یکصد تا هزار برابر سقف نصاب معاملات

متوسط

۳-۵-۳. مناقصه با اهمیت بسیار زیاد: مناقصه‌های با مبلغ برآورد (P_b) از هزار برابر سقف نصاب معاملات

متوسط به بالا

۳-۶. ضریب مناقصه (t): تابع اهمیت مناقصه و تعداد پیشنهاد قیمت ارائه شده و به شرح جدول شماره یک

است که توسط کمیسیون مناقصه به مناقصه‌گران اعلام می‌شود.

جدول شماره یک- تعیین ضریب مناقصه (t)

میزان اهمیت مناقصه			تعداد پیشنهاد دهندگان (n-1)
بسیار زیاد	زیاد	متوسط	
۰/۹	۱/۰	۱/۱	۶-۳
۱/۱	۱/۲	۱/۳	۱۰-۷
۱/۳	۱/۴	۱/۵	بالای ۱۰

۴- محاسبه ضرایب مورد نیاز برای تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی مناقصه‌گران:

۴-۱. برآورد به هنگام اجرای کار به عنوان یک قیمت فرضی پیشنهادی در محاسبات وارد می‌شود. اگر تعداد پیشنهادها (به غیر از برآورد دستگاه مناقصه‌گزار) کمتر از ۳ مورد باشد، ارزیابی مالی براساس ماده ۲۰ قانون مناقصات انجام می‌شود.

۴-۲. شاخص مالی مناقصه‌گران: (X_i) شاخص مالی تمام شرکت‌کنندگان در مناقصه و برآورد به هنگام اجرای کار (P_0) بر حسب قیمت پیشنهادی با رابطه زیر محاسبه می‌شود

$$X_i = \frac{P_i}{P_0} \times 100 \quad i = 1, 2, \dots, n$$

که در آن:

X_i : شاخص مالی مناقصه‌گر i ام؛ (شاخص مالی مربوط به برآورد به هنگام اجرای کار به عنوان یک پیشنهاد دهنده فرضی برابر ۱۰۰ خواهد بود)

P_i : قیمت پیشنهادی مناقصه‌گر i ام؛

P_0 : برآورد به هنگام اجرای کار؛

$n-1$: برابر است با تعداد مناقصه‌گرانی که پس از ارزیابی شکلی، قیمت پیشنهادی آن‌ها مورد تأیید شکلی

کمیسیون مناقصه قرار گرفته؛

تبصره: در صورتی که قبل از گشودن پاکت‌های قیمت، برآورد به هنگام اجرای کار توسط کمیسیون مناقصه به مناقصه‌گران اعلام نشده باشد، شاخص‌های مالی براساس رابطه زیر محاسبه می‌شود:

$$X_i = \frac{(n-1) \times P_i}{\sum_{j=1}^{n-1} P_j} \times 100 \quad i = 1, 2, \dots, n-1$$

۳-۴. تعیین میانگین و انحراف معیار شاخص‌های مالی:

میانگین و انحراف معیار شاخص مالی مناقصه‌گران بند ۴-۱ به روش زیر حساب می‌شود

$$m = \frac{\sum X_i}{n} \quad i = 1, 2, \dots, n$$

$$s = \sqrt{\frac{\sum (X_i - m)^2}{n}} \quad i = 1, 2, \dots, n$$

که در آن:

m : میانگین شاخص مالی تمام پیشنهادها (از جمله برآورد به هنگام اجرای کار)

s : انحراف معیار شاخص مالی تمام پیشنهادها (از جمله برآورد به هنگام اجرای کار)

۵. تعیین دامنه قیمت‌های متناسب (توسط کمیسیون مناقصه):

۵-۱-۱. اگر $m \leq 115$ باشد، در این صورت مناقصه‌گرانی که دارای شاخص مالی بزرگتر از $B = 1.25m$ باشند

(در صورت وجود) به عنوان قیمت غیرمتعارف (فاقد توجیه مالی) حذف می‌شوند.

۵-۱-۲. اگر $m > 115$ باشد، در این صورت مناقصه‌گرانی که دارای شاخص مالی بزرگتر از $B = 1.15m$ باشند

(در صورت وجود) به عنوان قیمت غیرمتعارف (فاقد توجیه مالی) حذف می‌شوند.

۵-۲. برای شاخص‌های مالی مساوی یا کوچکتر از B مقادیر میانگین و انحراف معیار مجدداً محاسبه شده و

به ترتیب m' و s' نامیده می‌شوند. (در صورت عدم حذف هیچ یک از مناقصه‌گران $m' = m$ و $s' = s$ خواهد

بود)

صفحه ۶ از ۶	دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله‌ای و دومرحله‌ای
بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴	
<p>۵-۳. پیشنهاد قیمت‌هایی که شاخص‌های مالی مربوط به آنها در محدوده $C1 = m' - t.s'$ و $C2 = m' + t.s'$ (یا برابر با آنها) قرار گرفته باشند دامنه قیمت‌های متناسب قابل ارزیابی مالی خواهد بود.</p> <p>تبصره ۱: پیشنهاد قیمت مربوط به شاخص مالی کمتر از $C1$ که تفاضل آن با کمترین قیمت پیشنهاد شده واقع در محدوده $C1$ تا $C2$، کمتر از نصف مبلغ تضمین شرکت در مناقصه باشد نیز در دامنه فوق محسوب شده و حذف نمی‌شود.</p> <p>تبصره ۲: در مناقصات دو مرحله‌ای ابتدا این دستورالعمل اجرا و پیشنهادهای مالی غیرقابل قبول حذف شده و سپس نمرات تراز شده محاسبه می‌شود.</p> <p>۶- کمیون مناقصه از بین قیمت‌های متناسب قابل ارزیابی مالی بدست آمده از بند ۵ براساس سایر مقررات و قوانین از جمله ماده ۲۰ قانون برگزاری مناقصات و بخشنامه شماره ۵۴/۴۹۵۱-۱۰۲/۵۴۵۳ مورخ ۱۳۷۷/۹/۹، برندگان اول و دوم (موضوع بند ه ماده ۶ قانون برگزاری مناقصات) را تعیین می‌کند.</p>	

دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله ای و دو مرحله ای

پیوست بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴

مثال اول :

مناقصه ای با مبلغ برآورد اجرای کار ۴۳۷۰۰ میلیون ریال براساس فهرست بهای پایه راه، باند فرودگاه و زیرسازی راه آهن سال ۱۳۸۸ و با پیشنهاد قیمت‌های مطابق جدول زیر برگزار شده است. مدت اجرای کار ۲ سال، مناقصه فاقد تعدیل و آخرین روز پیشنهاد قیمت ۱۳۹۰/۱۲/۱۵ اعلام شده است با توجه به حد نصاب معاملات متوسط برابر ۵۵۰ میلیون ریال در زمان برگزاری مناقصه ، دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی به شرح زیر محاسبه میشود :

رشته موضوع مناقصه	راه و ترابری	
تعداد شرکت کننده	$(n - 1)$	5
برآورد اجرای کار	(P_b)	43,700
هزینه های بالاسری	α	1.3
شاخص منبای پیمان	1390/3	ابلاغ نشده
شاخص منبای فهرست بها I_4	1387/4	216.8
I_1	1389/4	292.4
I_2	1388/4	229.4
I_3	1387/4	216.8
T_1	0.962 سال	
T_2	2 سال	
محاسبه β	1.477	
محاسبه γ	1.116	
محاسبه برآورد به هنگام	(P_0)	93,642
ضریب مناقصه	(t)	1.1
محاسبه میانگین	m	115.27
محاسبه انحراف معیار	s	21.80

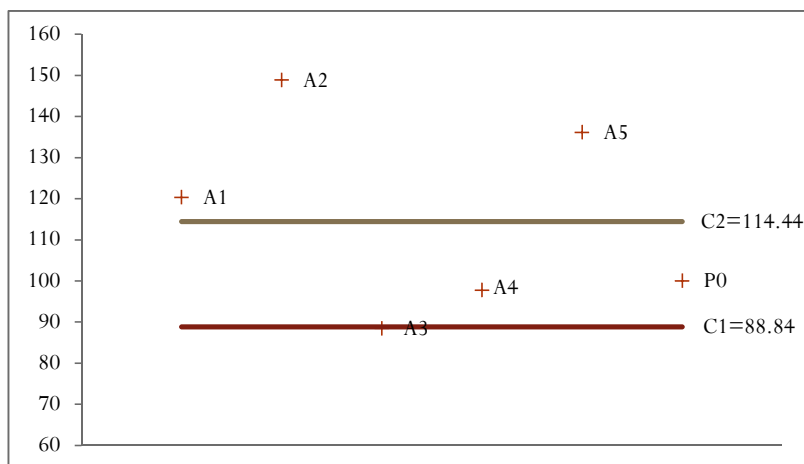
شاخص مالی مناقصه گران (X_i)	مبلغ پیشنهادی P_i	نام مناقصه گر A_i
120.35	112,700	A1
148.89	139,420	A2
88.45	82,830	A3
97.75	91,533	A4
136.16	127,500	A5
100.00	93,642	P_0

$m \leq 115$	$B = 1.25 m$	B	132.56
$m > 115$	$B = 1.15 m$		

محاسبه میانگین	m'	101.64
محاسبه انحراف معیار	s'	11.64

C1	88.84
C2	114.44

پیشنهاد قیمت های واقع در دامنه قیمت‌های متناسب :
A4

* تمامی مبالغ به میلیون ریال است

** تا سه روز مانده به زمان تحویل پیشنهادات شاخصهای

تعدیل ابلاغ نشده است

دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله ای و دو مرحله ای

پیوست بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴

مثال دوم :

مناقصه ای با مبلغ برآورد اجرای کار ۱۵۵۰۰۰ میلیون ریال براساس فهرست بهای پایه آبیاری و زهکشی سال ۱۳۸۸ و با پیشنهاد قیمت‌های مطابق جدول زیر برگزار شده است. مدت اجرای کار ۲ سال، مناقصه فاقد تعدیل و آخرین روز پیشنهاد قیمت ۱۳۸۹/۳/۷ اعلام شده است با توجه به حد نصاب معاملات متوسط برابر ۴۴۰ میلیون ریال در زمان برگزاری مناقصه، دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی به شرح زیر محاسبه میشود :

رشته موضوع مناقصه	آبیاری و زهکشی	
تعداد شرکت کننده	$(n - 1)$	10
برآورد اجرای کار	(P_b)	155,000 *
هزینه های بالاسری	α	1.3
شاخص مبنای پیمان	1388/4	ابلاغ نشده **
شاخص مبنای فهرست بها I_4	1387/4	231
I_1	1388/2	242.5
I_2	1387/2	242.7
I_3	1386/2	194.7
T_1	سال 0.189	
T_2	سال 2	
محاسبه β		1.104
محاسبه γ		1.093
محاسبه برآورد به هنگام	(P_0)	243,033
ضریب مناقصه	(t)	1.2

نام مناقصه گر	مبلغ پیشنهادی	شاخص مالی مناقصه گران
A_i	P_i	(X_i)
A1	202,100	83.16
A2	322,000	132.49
A3	354,000	145.66
A4	298,000	122.62
A5	187,560	77.17
A6	286,400	117.84
A7	235600	96.94
A8	301700	124.14
A9	255000	104.92
A10	276000	113.56
P_0	243,033	100.00

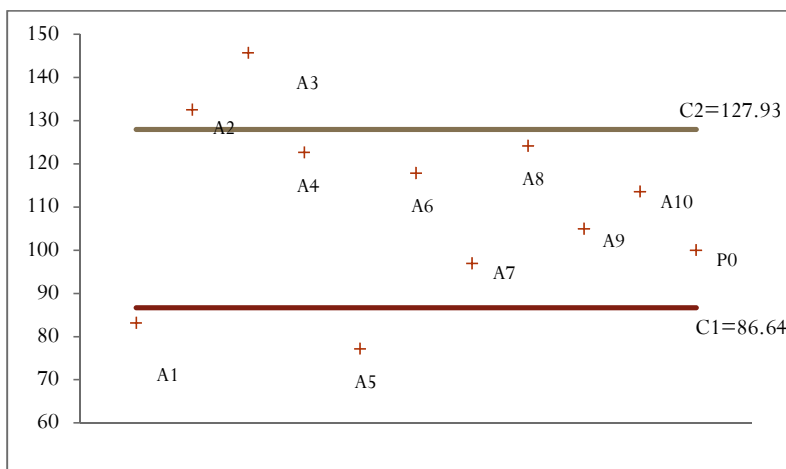
محاسبه میانگین	m	110.77
محاسبه انحراف معیار	s	19.77

$m \leq 115$	$B = 1.25 m$	B	138.47
$m > 115$	$B = 1.15 m$		

محاسبه میانگین	m'	107.29
محاسبه انحراف معیار	s'	17.20

C1	86.64
C2	127.93

پیشنهاد قیمت های واقع در دامنه قیمت‌های متناسب :
A4 , A6 , A7 , A8 , A9 , A10

* تمامی مبالغ به میلیون ریال است

** تا سه روز مانده به زمان تحویل پیشنهادات شاخصهای

تعدیل ابلاغ نشده است

دستورالعمل تعیین دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی در مناقصات یک مرحله ای و دو مرحله ای

پیوست بخشنامه شماره ۱۰۰/۶۵۶۶۳ مورخ ۱۳۹۱/۸/۱۴

مثال سوم :

مناقصه ای با مبلغ برآورد اجرای کار ۱۲۹۰۰۰ میلیون ریال براساس فهرست بهای پایه راه، باند فرودگاه و زیرسازی راه آهن سال ۱۳۸۷ و با پیشنهاد قیمت‌های مطابق جدول زیر برگزار شده است. مدت اجرای کار ۱۸ ماه، پیمان مشمول تعدیل و آخرین روز پیشنهاد قیمت ۱۳۸۸/۵/۲۰ اعلام شده است با توجه به حد نصاب معاملات متوسط برابر ۴۴۰ میلیون ریال در زمان برگزاری مناقصه ، دامنه قیمت‌های متناسب پیشنهادی به شرح زیر محاسبه میشود :

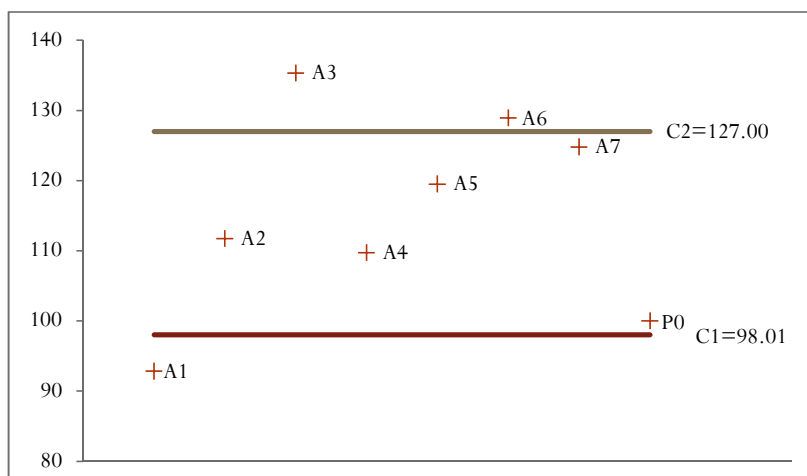
رشته موضوع مناقصه	راه و باند	
تعداد شرکت کننده	$(n - 1)$	7
برآورد اجرای کار	(P_b)	129,000 *
هزینه های بالاسری	α	1
شاخص مبنای پیمان	1388/1	ابلاغ نشده **
شاخص مبنای فهرست بها I_4	1386/4	201.7
I_1	1387/3	218.4
I_2	1386/3	194.2
I_3	1385/3	171.3
T_1	0.641	سال
T_2	1.5	سال
محاسبه β	1.157	
محاسبه γ	1	
محاسبه برآورد به هنگام (P_0)	149,197	
ضریب مناقصه (t)	1.2	
محاسبه میانگین m	115.35	
محاسبه انحراف معیار s	13.59	

شاخص مالی مناقصه گران (X_i)	مبلغ پیشنهادی P_i	نام مناقصه گر A_i
92.83	138,500	A1
111.73	166,700	A2
135.32	201,900	A3
109.72	163,700	A4
119.51	178,300	A5
128.92	192,350	A6
124.80	186,200	A7
100.00	149,197	P_0

$m \leq 115$	$B = 1.25 m$	B	132.66
$m > 115$	$B = 1.15 m$		

محاسبه میانگین m'	112.50
محاسبه انحراف معیار s'	12.08
C1	98.01
C2	127.00

پیشنهاد قیمت های واقع در دامنه قیمت‌های متناسب :
A2 , A4 , A5 , A7

* تمامی مبالغ به میلیون ریال است
** تا سه روز مانده به زمان تحویل پیشنهادات شاخصهای تعدیل ابلاغ نشده است